

Det er ordene, som alle danske guldsmedeværksteder og butikker kommer til at høre i løbet af 2010 eller senest i 2011. For regeringen besluttede tilbage i 2005, at samtlige værksteder og butikker med ansatte skal have et besøg fra Arbejdstilsynet inden udgangen af 2011. AuClock har talt med en af de 75 tilsynsførende, kemiingeniør Gitte Herreborg fra Arbejdstilsynscenter 1 (Københavns-området) om procedurer, lovgivning og gode råd.

AF NINA HALD

HEJ! JEG KOMMER FRA

Gitte Herreborg lægger positivt ud: - Det skal være sikkert og sundt at gå på arbejde. I Arbejdstilsynet tjekker vi, at virksomhederne lever op til de regler, der gælder for arbejdsmiljø. Og de virksomheder, der indtil videre er blevet besøgt, har taget godt imod os. Men mange bliver også overrasket over vores krav. Oftest giver virksomhederne udtryk for, at de ikke betragter sig selv som kemivirksomheder - men Arbejdstilsynet ser jo rent faktisk mange kemikalier i brug i guldsmedebranchen.

Derfor kommer interviewet med Gitte Herreborg da også primært til at handle om udsugning af støv, røg, lim og andre kemikalier. For generelt bruges der i branchen en del kemikalier; organiske opløsningsmidler, kræftfremkaldende og reproduktions-skadende stoffer og stoffer, som kan give allergi - alle sundhedsskadelige kemikalier, som ansatte i et guldsmedeværksted eller i en butik ikke må komme i kontakt med.

BRUGSANVISNINGER

For alle produkter med orange faremærkning skal værkstedet/butikken have en leverandørbrugsanvisning, der er tilpasset til arbejdspladsen - den oplyser også, hvilke personlige værnemidler (for eksempel

handsker) man har brug for, og hvordan tomme emballager skal bortskaffes. Af brugsanvisningen skal det fremgå, om produktet medfører fare ved indånding (i så fald skal produktet bruges under udsugning), og/eller om produktet medfører fare ved hudkontakt (i så fald skal der bruges handsker). Af brugsanvisningen kan man også orientere sig om kodenumre, der angiver fare ved indånding (det første tal) og faren ved hudkontakt (det andet tal) på en skala, der går fra 0 (det mindst farlige) til 5 (det mest farlige). Man kan også kigge efter et kodenummer på emballagen.

Gitte Herreborg giver et praktisk eksempel, som efter hendes observationer er et udbredt problem hos mange i guldsmedebranchen: -Vi har set ansatte, der står med både fingre og smykker nede i flydende sølvrens. Sølvrens indeholder stoffet thiourin, som anses for at være kræftfremkaldende og for at kunne skade fosteret hos gravide. Derfor er det meget vigtigt at bruge handsker for ikke at komme i berøring med sølvrens. Men da vi ikke har set meget til brugsanvisninger på sølvrens ude på arbejdspladserne, så kan det jo også godt være lidt svært for de ansatte at finde ud af, hvilke forholdsregler de skal holde sig til. Ud fra hvad jeg har set, behøver arbejdet med

ARBEJDSSTILSYNET...

sølvrens ikke at udføres under udsugning – men det er altafgørende, at man kigger i leverandørens brugsanvisning. For der kan være tilsat forskellige stoffer i de forskellige sølvrensprodukter. Det samme gælder epoxy-lim: Her må man se i brugsanvisningen og på kodennummeret på det specifikke produkt for at afgøre, om der er fordampelige stoffer i, og om der derfor er fare ved indånding.

ARBEJDSGANGEN

Når et guldsmedeværksted eller en guldsmedebutik får et uanmeldt screeningsbesøg fra Arbejdstilsynet, tager det typisk ca. 90 minutter. Har virksomheden orden i arbejdsmiljøet og lever op til reglerne, udløser det en grøn smiley på Arbejdstilsynets hjemmeside. Lever et virksomheden ikke op til reglerne, uddeles der enten en gul eller rød smiley og påbud om at bringe forholdene i orden. Hvis virksomheden ikke lever op til reglerne, vil Arbejdstilsynet i så fald besøge virksomheden igen på et tilpasset tilsyn, som finder sted ca. en måned efter screeningsbesøget.

Får en virksomheden fem eller flere påbud, vil Arbejdstilsynet desuden give et påbud om, at der bliver tilknyttet et privat autoriseret arbejdsmiljørådgivningsfirma – og det koster! Et påbud om ventilation

HJÆLP OG VEJLEDNING

Arbejdstilsynets call-center har telefonnummer 70 12 12 88: Her kan man få hjælp og vejledning om Arbejdstilsynets regler. På hjemmesiden www.at.dk kan man også finde en oversigt over autoriserede arbejdsmiljørådgivere – altså de firmaer, som kan vejlede og rådgive. Du kan på branchens hjemmeside www.guldsmed.dk ->Detail->Arbejdsmiljø læse mere om de krav, Arbejdstilsynet stiller og hente en række arbejdspladsbrugsanvisninger mv.

Læs også pjecerne Gode råd om Arbejdstilsynets screening (2005) og Arbejdstilsynets screening af de psykiske arbejdsmiljø (2007).

Pjecerne kan downloades på www.guldsmed.dk -> Detail -> Serviceydelser -> Gode råd om

eller udsugning er i sig selv et påbud, der udløser krav om tilknytning af et autoriseret arbejdsmiljørådgivningsfirma. AuClock har foretaget en repræsentativ rundringning til nogle større, mellemstore og mindre arbejdsmiljørådgivningsfirmaer. Her blev det nævnt, at det koster mellem 4.000-15.000 kroner, hvis en virksomhed skal have udført et påbud om ventilation og udsugning (udelukkende rådgivning, inspicering og godkendelse af, at påbuddet om ventilation og udsugning er bragt i orden). En virksomhed får som regel ca. seks måneder til at bringe orden i udsugningsforhold. Så det betaler sig at få løst de særlige rådgiver-relaterede påbud inden et tilpasset tilsyn finder sted.

ARBEJDSSTILSYNET

... er den danske myndighed på arbejdsmiljøområdet. Besøg fra Arbejdstilsynet er uanmeldte screeningsbesøg, som alle landets virksomheder med ansatte skal gennemgå. Screeningen er et tjek på, om virksomheden har orden i arbejdsmiljøet. Der tjekkes blandt andet, om der er udarbejdet en arbejdspladsvurdering (en APV, se faktaboks), og om der er etableret en sikkerhedsorganisation, hvis virksomheden har ti eller flere ansatte. Desuden tjekkes det fysiske og psykiske arbejdsmiljø. Desværre er mange screeningsbesøg hos virksomheder i branchen blevet fuldt op af et nyt besøg – et tilpasset tilsyn – fordi arbejdsmiljøet ikke har været helt i orden.

UDSUGNING OG UDDANNELSE

- Mange af de kemikalier, der bruges i branchen, er brugt gennem mange år - "det har vi altid brugt", er et udsagn, vi ofte støder på, fortæller Gitte Herreborg. - Derfor lytter vi selvfølgelig, når vi hører om muligheder for udskiftning af skadelige kemikalier med mindre skadelige stoffer.

Rensning af ure er set foretaget med sprit i stedet for rensbenzin. Citronsyre ses brugt til at rense en lodning i stedet for svovlsyre. Rensning af smykker foretages mange steder i ultralydsbade, som blot er tilsat sæbevand.

Udsugning fra Røstvedhus

Der skal være en effektiv udsugning på det sted, hvor der udvikles forurenet luft (dampe) - det er for eksempel tilfældet, hvis man lodder metal eller arbejder med kemikalier, der kan fordampe. (For eksempel rensbenzin, acetone, rens væsker til urrensemaskiner med ammoniak eller mineralsk terpentin, visse væsker til ultralydbad og flux). Mange steder mangler der udsugning, eller også er den eksisterende ikke god nok.

Mange butikker bruger to-komponent epoxylim til limning af perler. Næsten ingen af de besøgte virksomheder i 2009 var klar over, at brugen af disse lime kræver, at man skal have gennemført et kursus i brugen af epoxy. Et to-dages kursus i "Personlig sikkerhed ved arbejde med epoxy og isocyanater" kan følges på AMU-centre rundt om i landet (se Undervisningsministeriets hjemmeside www.ug.dk). Hvis epoxy kommer i kontakt med huden, kan det give allergi og medføre eksem. Der er ingen bagatelgrænse for epoxy-lime - for man ved ikke, hvor meget - eller lidt - der skal til for at give livsvarig hudskade.

Så tilbage er der kun at opfordre virksomhederne til selv at gøre en indsats for arbejdsmiljøet, før Arbejdstilsynet kommer forbi. Det kan godt betale sig! Kontakt din brancheforening, hvis du har spørgsmål om arbejdsmiljøet - den kan hjælpe dig et langt stykke hen ad vejen mod det rigtige arbejdsmiljø.

Udsugning fra Røstvedhus

GODE RÅD

Hvis følgende fire forhold er taget, er man godt på vej - så gør det, før Arbejdstilsynet aflægger besøg:

1. APV'en skal være udarbejdet og tilgængelig for alle
2. Brug altid udsugning ved kemikalier, som fordamper - se leverandørens produktanvisninger
3. Arbejdspladsbrugsanvisninger skal være lettilgængelige
4. Brug altid handsker til sølvrens - det duer ikke at få det på hænderne! Ryd op! Gennemgå jeres kemikalie-beholdning - har I brug for alle kemikalierne, eller står de bare og fylder? Kan man eventuelt finde frem til andre stoffer, som er mindre farlige?

APV – HVAD ER DET?

En APV er forkortelsen for en arbejdspladsvurdering – et redskab til at skabe mere sikre arbejdspladser. Som dokumentation for at en virksomhed kan vurdere sine arbejdsmiljøproblemer og løse dem, skal virksomheden udarbejde en skriftlig arbejdspladsvurdering. APV'en er et lovkrav til alle virksomheder med en eller flere ansatte. På Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk og på www.guldsmed.dk findes fortrykte APV'er, som virksomheden kan udprinte og udfylde – og det er specielt vigtigt også at udfylde handlingensplanen, selv hvis der ikke er noget at bemærke.

En APV omfatter kortlægning/registrering af problemer i arbejdsmiljøet, en vurdering og prioritering af problemerne, en handleplan for hvem der er ansvarlig for løsning af de enkelte problemer og hvornår disse skal være løst, og løbende opfølgning. Hovedsagen er, at der arbejdes systematisk og vedvarende med arbejdsmiljøet, og at der foretages en løbende opfølgning – mindst hvert 3. år. For arbejdsmiljø skal ikke kun på dagsordenen, når der sker en ulykke, eller når Arbejdstilsynet kommer på besøg.

Smiley-ordningen – hver virksomhed med en eller flere ansatte får efter et uanmeldt screeningsbesøg af Arbejdstilsynet tildelt en smiley: En grøn smiley hvis virksomheden lever op til kravene i loven om arbejdsmiljø – en gul smiley hvis der er et eller flere alvorlige problemer med arbejdsmiljøet i virksomheden, eller at den er blevet pålagt at skulle bruge en rådgiver. En krone-smiley kan gives hvis virksomheden har gjort en særlig indsats for arbejdsmiljøet, og hvis virksomheden har fået et arbejdsmiljøcertifikat.

LOVGIVNING

Med bemyndigelse i Arbejdsmiljølovens § 72 og § 72a har Arbejdstilsynet lov til at gennemføre uanmeldte tilsynsbesøg hos virksomheden. Besøget foregår uanmeldt for at sikre, at der indhentes et realistisk øjebliksbillede af arbejdsmiljøet. Besøget sker jævnfør § 5, stk. 4 i Lov om Retssikkerhed. Arbejdstilsynets medarbejdere har efter Arbejdsmiljølovens § 76, stk. 3, ret til adgang til private og offentlige virksomheder, i det omfang det er påkrævet for, at medarbejderne kan varetage deres hverv. En virksomhed kan frabede sig et besøg fra Arbejdstilsynet, men Arbejdstilsynet har ret til at komme ind. Vælger Arbejdstilsynet at komme på et nyt besøg, bliver dette ofte et ”skrappere” tilpasset tilsyn, og det kan ikke betale sig for virksomheden. For så får virksomheden ikke mulighed for at løse arbejdsmiljøproblemerne i tiden efter et screeningsbesøg, og eventuelt undgå den dyre rådgiver.

BEKENDTGØRELSEN NUMMER 96

– OM FASTE ARBEJDSSTEDERS INDRETNING:

§ 35. Hvis det ikke kan hindres, at der ved en arbejdsproces sker udvikling af luftarter, støv eller lignende, der er sundhedsskadelige eller eksplosive, eller udvikling af røg, mikroorganismer, aerosoler, ildelugt eller anden generende luftforurening, skal der etableres en mekanisk udsugning, der så vidt muligt fjerner forureningen på det sted, hvor den udvikles. Samtidig skal der tilføres frisk erstatningsluft af passende temperatur.
[...]

Stk. 3. Den udsugede luft må ikke føres tilbage til arbejdsrummet eller andre lokaler.”

AuClock bad Gitte Herreborg om at ledsage § 35, stk. 1 med en ekstra bemærkning: - Udsugningen skal være mekanisk, altså være udstyret med en motor. Værkstedet skal tilføres ny luft for at erstatte den udsugede luft – i butikker med værksteder, hvor døre og eventuelt også vinduer jævnligt går op og i, er dette nok.

Gitte Herreborg ledsager selv § 35, stk. 3 med en ekstra bemærkning: - Arbejdstilsynet har flere steder stødt på polermaskiner koblet til støvsugere, der opsamler sølv- og guldpartikler – men det er simpelthen ikke godt nok! Det er ikke tilladt at udsuge luft – heller ikke fra en støvsuger – kommer ud til lokalet. Udsugede luft skal sendes direkte ud i den fri luft.

BEKENDTGØRELSE NUMMER 559

– OM ARBEJDETS UDFØRELSE:

§ 16. Unødig påvirkning fra stoffer og materialer skal undgås. Påvirkningen fra stoffer og materialer under arbejdet skal derfor nedbringes så meget, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænseværdier skal overholdes.”

Ifølge Gitte Herreborg har virksomheden pligt til altid at søge at gøre noget for at nedbringe en påvirkning.

CASE:

GULDSMED HENRIK ENIG,
ANDERSEN & ENIG I ROSKILDE

Guldsmed Henrik Enig, Andersen & Enig, satte sig allerede for flere år siden ind i problemerne med udsugning- og ventilationsforhold.

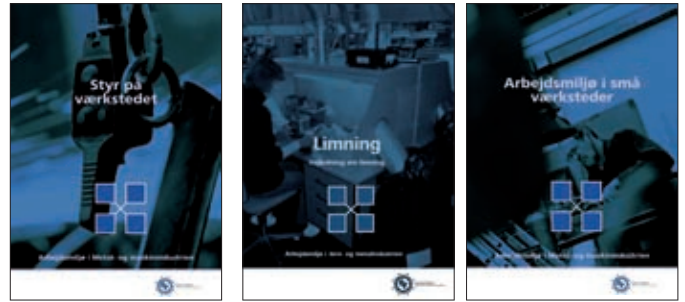

Guldsmed Henrik Enig

– Rigtig mange guldsmede synes at være af den holdning, at ”det sker nok ikke for os” eller ”der sker aldrig noget, og vi har jo arbejdet med de her materialer i mange år”. Men det er efter min mening et dårligt udgangspunkt, siger Henrik Enig. – I vores værksted har vi gjort det til en god vane at lytte til de unge udlærte guldsmede. De kommer lige fra skolen, hvor de udveksler erfaringer om nye metoder, om hvordan man gør ting på andre værksteder og om det nyeste værktøj. For det kan jo godt være svært at følge med i alt, hvad der kommer af nyt.

Udsugning fik vi lavet for små otte-ti år siden – simpelthen fordi jeg havde en lærling, som insisterede på det. Det foregik på den måde, at jeg spurgte mig for i mit professionelle netværk – hvem, der havde fået lavet den slags i forvejen, hvad de anbefalede og havde af gode erfaringer. Hvis man skal arbejde med noget, som ikke lugter så godt – for eksempel støberi og fluxmidler – er det virkelig guld værd at have installeret udsugning. Det tog en halv arbejdsdag at få installeret ventilation på værkstedet, og der blev installeret en ventilationsmotor på toppen af skorstenen, så der er heller ingen motorlarm. Så når Arbejdstilsynet kommer forbi, så kan vi med god samvittighed tage imod dem – for de besøger os jo for vores skyld! Det er vores sikkerhed, det drejer sig om – og det er jo ikke for sjov skyld, at vi køber alle sikkerhedsforanstaltninger hjem.

Guldsmed Henrik Enig i værkstedet hos Andersen & Enig

Et udvalg af de brochurer der omhandler arbejdsmiljø

GODE RÅD

Der er selvfølgelig mere end ”blot” en APV og udsugning, der skal være på plads i et værksted. En tilsynsførende fra Arbejdstilsynet kigger også på ergonomi, støj og det psykiske arbejdsmiljø. Andre emner og branchevejledninger findes:

- *Ergonomi og rigtige løft* – se www.barhandel.dk
->Vejledninger ->Løft, skub og træk
- *Graviditet* – se www.barhandel.dk
->Vejledninger ->Gravide
- *Vedrørende kemi, limning og mærkning og klassificering af kemikalier* – se www.i-bar.dk
Pjecen ”Kemikalier – Ny mærkning og klassificering” kan desuden købes på www.arbejdsmiljobutikken.dk.
- *Belysning ved arbejdspladsen*
– se www.barhandel.dk
- *Temperatur på arbejdspladsen* – se www.barhandel.dk Røveri, butikstyveri, ran, vold og forebyggelse af samme – se www.barhandel.dk
- *Ventilations-vejledning* kan findes på www.at.dk/REGLER
- DGU har standard-arbejdspladsbrugsanvisning på en række stoffer, som kan downloades på www.guldsmed.dk
->Detail -> Arbejds miljø
eller rekvireres i sekretariatet på adressen info@guldsmed.dk eller telefon 4583 5211.

Pjece om gravide i arbejdsmiljøet

Når du venter dig

Når du er gravid, er et af de første spørgsmål, der melder sig, om du kan blive på jobbet i butikken. Svaret er, at du faktisk kan udføre de fleste af dine normale opgaver, mens du er gravid. Men der er nogle forhold, du og din arbejdsgiver skal tage særlig hensyn til de næste måneder. Det er det, denne pjeces handler om.

DAG Handel består af repræsentanter fra arbejdstilsynet, arbejdsleder- og arbejdslederorganisationer. DAG Handels formål er at medvirke til at styrke arbejdsmiljøet i detailbranchen.

DAG Handels Fællessekretariat

Betevns
1322 København K
Tlf. 22 24 64 00

DAG
Handel
DK
www.barhandel.dk

Lignende: Tekstboks 3, udgivet i: udgivet, 2010, 2010 nr 47, 2010 nr 48, 2010 nr 49, 2010 nr 50, 2010 nr 51, 2010 nr 52, 2010 nr 53, 2010 nr 54, 2010 nr 55, 2010 nr 56, 2010 nr 57, 2010 nr 58, 2010 nr 59, 2010 nr 60, 2010 nr 61, 2010 nr 62, 2010 nr 63, 2010 nr 64, 2010 nr 65, 2010 nr 66, 2010 nr 67, 2010 nr 68, 2010 nr 69, 2010 nr 70, 2010 nr 71, 2010 nr 72, 2010 nr 73, 2010 nr 74, 2010 nr 75, 2010 nr 76, 2010 nr 77, 2010 nr 78, 2010 nr 79, 2010 nr 80, 2010 nr 81, 2010 nr 82, 2010 nr 83, 2010 nr 84, 2010 nr 85, 2010 nr 86, 2010 nr 87, 2010 nr 88, 2010 nr 89, 2010 nr 90, 2010 nr 91, 2010 nr 92, 2010 nr 93, 2010 nr 94, 2010 nr 95, 2010 nr 96, 2010 nr 97, 2010 nr 98, 2010 nr 99, 2010 nr 100

